

גלגל הצלה

לראשונה מאז 1948: אוטובוסים ייכנסו לג'יסר א-זרקא ■
בבאקה אל-ע'רביה עדיין משוועים למהפך דומה ■ 3,000
סטודנטים זקוקים לזה", אומר ראש העיר, מורסי אבו מוך

ליישוב ואלפים מהם יוצאים מדי בוקר לעבודה. מכיוון שבכפר לא קיימת תחבורה ציבורית, העובדים נאלצים לנסוע בנסיעה מאורגנת ביוזמת נהגים מקומיים. כך גם המצב לגבי מי שזקוק לנסוע לחדר רה. בנוסף, קיימת תחבורה פיראטית של בעלי טנדרים, המסיעים תושבים מהכפר ליישובים היהודים הסמוכים בתמורה לתשלום.

אלדין עמאש מוסיף שהמצב הנוכחי הוא בלתי אפשרי. "לא יכול להיות שאדם שעובד בתל אביב, יהיה זקוק לנסיעה מאורגנת. יש לנו הרבה בחורות שעובדות במשק בית ביישובים היהודים הסמוכים, וקשה לנסוע עד למקום העבודה. כך גם לגבי סטודנטים. אני מאשים את המדינה במצב שנוצר, אבל גם את עצמנו. כרגע חשוב להוביל שינוי".

באקה בחוץ

מזה כשנה שהרשויות באזור, החלו לפעול לשנות את מצב התחבורה הציבורית. בג'יסר א-זרקא, למשל, פתחו צירים ראשיים בכפר למעבר אוטובוסים. במקביל, מספר אלדין עמאש כי פנה למשרד התחבורה ולחברת האוטובוסים הציבורית שפועלת באזור, כדי שתכלול את הכפר בקווים שלה. "הצלחנו להכניס את ג'יסר א-זרקא לתוכנית, ובקרוב נחגוג את כניסתו של האוטובוס הציבורי הראשון. בנוסף סיכמתי עם החברה שתקלוט נהגים מהכפר, בעיקר בעלי טנדרים שפרנסתם תיפגע".

כחלק מהתוכנית, הסתיים באחרונה מכרז של משרד התחבורה להפעלת תחבורה ציבורית באשכול חדרה וסביבתה. חברת "קווים" זכתה במכרז, במסגרת הרפורמה שמנהיג משרד התחבורה בתחבורה הציבורית. "קווים" תפעיל 200 אוטובוסים בין נתניה לחדרה, ותקלוט מאות עובדים חדשים לשירותיה.

בעוד שהתחבורה הציבורית תיכנס לג'יסר לראשונה, בבאקה אל-ע'רביה, שמונה 30 אלף תושבים, יצטרפו להמתין. קווי האוטובוסים עוברים כעת רק בכביש הראשי ולא נכנסים לרחובות העיר. לפי התוכנית החדשה של קווים, תפעיל החברה קווים מבאקה לבית החולים "הלל יפה", כפר ג'ת, אום אל-פחם ומתחנת הרכבת בנימינה. נכון לעכשיו קווים פנימיים טרם הוסדרו. "השינוי חשוב", אומר ראש העירייה, עו"ד מורסי אבו מוך. "אנחנו מעוניינים גם בתחבורה פנימית בעיר. בבאקה יש מכללה בה לומדים כ-3,000 סטודנטים וסטודנטיות מכל היישובים הערבים באזור, והם זקוקים לתחבורה הזו".

מחברת קווים נמסר, כי תוכנית התחבורה הציבורית החדשה עשויה לצאת לפועל בעוד כשמונה חודשים.

מקום המדינה ועד היום לא נכנס אף אוטובוס ציבורי ליישוב ג'יסר א-זרקא. תחנת האוטובוס היחידה הקרובה למקום הייתה ממוקמת בצד כביש 4, במרחק שני ק"מ. בקרוב יחגגו התושבים את כניסתו של האוטובוס הציבורי הראשון לכפר, בעקבות מהפכת התחבורה הציבורית שמחולל משרד התחבורה. לעומתם, בבאקה אל-ע'רביה, שגם משוועת לתחבורה פנימית, ייאלצו עוד להמתין. היישובים הערבים באזור ואדי ערה והכפרים ג'יסר א-זרקא ופראדיס סורבלים קשות ממחסור בתחבורה הציבורית, בעיקר בתוך היישובים. כמעט באף יישוב ערבי באזור חדרה לא קיימת תחבורה ציבורית פנימית. על פי דוח של עמותת "סיכוי", הפועלת לתמיכה ושיפור אזורי בישראל, יותר מ-50 יישובים ערבים בישראל לא נהנים כלל מהתחבורה הציבורית. "למרות שתחבורה ציבורית מתקדמת היא זכות יסוד בכוונות האדם בעולם המודרני, כאשר הראשונים הזקוקים לתחבורה הציבורית הם הסטודנטים, הנשים ותושבי הפריפריה שלא מחזיקים ברכבים פרטיים, אנחנו מוצאים שדווקא אוכלוסייה זו, שכרם ללת המון תושבי יישובים ערבים, לא נהנית מכך", נכתב בדוח העמותה.

על פי הדוח, ממשלות ישראל לדורותיהן לא השקיעו ואף הזניחו את הסוגיה הזו ביישובים ערבים, הזנחה שגרמה להיווצרות פערים גדולים בינם ליישובים היהודים. "כשלא משקיעים בתשתיות, לא ניתן למסד תחבורה ציבורית, ומי שנפגע ראשון מהמצב הזה הוא האזרח הפשוט שאין לו דרך לנסוע למקום עבודתו", הוסיפו בעמותה.

הדוגמה המובהקת ביותר בנושא זה היא אוכלוסיית ג'יסר א-זרקא. מבדיקה שערכנו השבוע התברר נתון מעניין. מאז קום המדינה ומאז שהופעלה התחבורה הציבורית בישראל, מעולם לא נכנס אוטובוס ציבורי לכפר. "זה לא נשמע אמיתי, אבל זו המציאות. עד עכשיו, אין אפילו שלט או תחנת אוטובוס בכפר, כי פשוט אין אצלנו תחבורה ציבורית", מבהיר ראש המועצה, עז אלדין עמאש. "תחבורה ציבורית היא שירות בסיסי שהמדינה חייבת לאזרחים שלה, אבל כאשר מדובר ביישוב ערבי כמו ג'יסר א-זרקא המצב הוא אחר. לדעתי, אנחנו היישוב שהכי זקוק לתחבורה כזו באזור".

לדברי אלדין עמאש, רוב תושבי כפר ג'יסר א-זרקא מתפרנסים מעבודה מחוץ

